

Op Scheveningen

Koos had de kleine in de kofferbak van zijn Mercedes gemeld, het lag niet in zijn natuur om slachtoffers op straat achter te laten.

Gedachteloos eigenlijk, want wat haalde je aan?

Het aanrijdinkje was niet eens door iemand gezien, in deze dooie uithoek van de stad was het om vier uur 's nachts uitgestorven. Op de radio hadden ze gewaarschuwd voor ijzel, dus er was geen verkeer te bekennen geweest en nergens een mens te voet. Behalve dan de onverwachte vogelverschrikster die zich vanaf een straathoek plotseling op de voetgangersoversteek en toen boem op zijn rechtersidebumper had gesmeten. Zoiets overkwam je wel vaker als je de wagen net had gespoten. Bahamagoud, deze keer, waarin roest niet opviel en bloed maar een beetje. Geintje! Nog net op tijd kreeg hij een tegen de stoeprand weggeslingerd katoenen tasje in de gaten, het was bedrukt met blauwe en gele vlinders. Hij had het snel naar binnen gegrist.

Maar nou verder.

Koos was in één ruk door naar huis gereden, naar moeder. Hij had haar onvoorzichtig gewekt door haar aan beide brede schouders, die klam en stevig aanvoelden als hammen, omhoog te trekken uit bed.

‘Ssst,’ deed hij meteen, voor ze ging piepen, ‘ik heb een dooie aan boord, misschien wel.’

Moeder Cootje had geenszins de aanvechting om te piepen, daarvoor had ze al te veel meegemaakt in haar leven. Ze vroeg niet eens wat en hoe, maar schoot in haar pon de straat op naar zijn wagen, waarvan hij de kofferdeksel op een kier voor haar opendeed.

De kleine lag nog een beetje voor pampus, maar ademde lawaaiig, moeder vloog terug het huis in, keerde weer met een deken en wikkelde als de weerlicht het hele ding erin.

Voor je pap kon zeggen lag het binnen bij hun thuis op de grond. Behalve dat zijn boef op de voorbank als een gek had zitten blaffen, omdat er even geen aandacht aan haar werd besteed, leek alles gewoon.

Of hij thuiskwam als anders.

Vanwege het blaffen geen zorg. Voor een blaffende boef kwamen de steekneuzen en bemoeiallen hier in de buurt hun bedden niet uit. Daarvoor moesten er eerst stoeptegels door hun eigen ramen heenvliegen.

Koos was met Blondie in haar nekvel en in zijn andere hand het tasje toch wat schichtig de kamer ingewandeld en hij had het tasje onbeholpen aan het hoofdeind van de vertoning op de grond neergezet, zo van: meer kan ik er niet van maken.

Toen knipte Cootje, na te hebben gecontroleerd of de overgordijnen goed dicht zaten, de lamp aan en vouwde de deken open. Daar bleken ze een prinses op de vloer te hebben, zo mooi als je ze in het echt zelden zag.

Koos zijn bek viel open, op de voetgangersoversteek was

het een pardoos oprijzend obstakel geweest dat met akelige zekerheid juist hem voor de wielen moest komen en hier nu lag een juweel, waarvoor hij normaal desnoods twintig keer keihard op de rem was gaan staan.

Blondie stak haar nieuwsgierige neus in bossen van ongeveer een meter lang zwart krullend haar en ineens zagen moeder en zoon het gelijktijdig: een buitenlandse.

‘Jesses,’ riep Koos en sloeg zich met zijn vuist tegen de kop, ‘die had ik moeten laten leggen,’ maar dat meende hij toch eigenlijk niet, hij liet nog geen zieke vogel op het strand liggen, wat anderen daar ook over te beweren hadden, dus hij herstelde zich en zei: ‘Nou, daar zijn we mooi lekker mee.’

Alsnog met haar naar een ziekenhuis was onmogelijk, want daar vroegen ze je naar je naam en naar nog een heleboel meer en Koos kon op dit ogenblik qua politie en zeker vanwege de buurt waar hij woonde, niets meer erbij aan zijn hoofd verdragen. Dump haar bij een ziekenhuis op de stoep, dacht hij, maar wist je veel of die luie mieters haar dan wel binnenhaalden.

Hij herinnerde zich goed hoe hijzelf daar, met een baksteen nog bijna in zijn nek, een paar uur door een eerste-hulpafdeling had lopen schuiven alvorens er een juffrouw was gekomen met een formulier. Formulier, jawel, hij had ondertussen alle onbezette stoeltjes ondergeklodderd met zijn bloed. Voor geouwehoer kon je bij een ziekenhuis terecht, maar niet voor overleven.

Het aardige van zijn moeder was dat je haar niks hoefde

uit te leggen, ze was al aan het redderen met water in de keuken. Hij waagde nog even een blik aan het kind en zijn hart sloeg een tik over. In het vaalbruine prinsessenhoofd waren glimmende kastanjes van ogen opengegaan en de angst daarin was niet te verduren.

‘Rustig nou maar,’ mompelde Koos en hij trok de kwispelende boef bij haar vandaan, want die mensen waren vaak bang van dieren.

Hij maakte gauw dat hij met Blondie het trappetje opkwam, naar boven, even in alle rust plat.

Sjongejonge, wat had dat kind een lappen om. Alle denkbare kledij was om die leden geplooid. Hoe meer je ervan afpelde hoe minder er wezenlijk in bleek te zitten, net als bij een flauw sinterklaascadeau.

Toen Cootje op de grond naast een hoop jurkjes, broekjes en jasjes zat die bijna even hoog kwam als zijzelf, restte er in haar deken een vogelskeletje met een kop erop zo groot als die van een kameel. En met ogen ook zo groot, nat en onnozel als van een kameel. Maar deze blafte en mauwde erbij en had bovendien geprobeerd in Cootje te bijten. Het verzet was gauw gestaakt toen Cootje haar poetshand een ogenblik stevig over het grijsbruine gezicht had gelegd; ‘en nou een beetje dimmen, hè?’ had ze goedig gewaarschuwd en er was geen kik meer gekomen.

Cootje had alle broze ledematen, niet meer dan afgekloven duivenbeentjes, één voor één laten scharnieren, en op wat bloedbultjes hier en daarna mankeerde er niets en niemandal aan het schepsel.

Dat had ze natuurlijk te danken aan die baal kleren, die haar als een stootkussen had beschermd. Maar of het met haar kop ook okee was kon je niet weten, aangezien er geen verstaanbare taal uit kwam.

Het keek maar, met die kokkerds van ogen.

‘Slapies doen,’ zei Cootje vastberaden, nam het in de houdgreep, zonder kleren woog het nog geen honderd pond, pleurde het haar eigen bedstee in en dekte het toe, met de gewatteerde satijnen spreid er ook maar bij, want dit was een kind van de hitte. Het onwijs grote hoofd rolde bijna meteen om in het kussen en de oogleden zakten neer.

Gemoedsrust en vertederling rezen op in Cootje en verjoegen haar gevoelens van twijfel. Ze had natuurlijk niet reikhalzend zitten uitzien naar een kleine Turk in haar bed, maar totnogtoe had ze alles wat Koos in de loop van zijn leven had binnengesjouwd weer leuk op de been gekregen. Zoete herinneringen stroomden binnen. Ze ging er lekker breeduit bij zitten in de luie stoel bij het raam.

Een versgerold sjekkie tussen de lippen, blauw ochtendlicht dat al onder de randjes van de gordijnen gluurde, buiten nog geen ander geluid te horen dan het sussende murmelen van een kalme zee, nu leken de zorgen van een mens op een hoop kabaal, gemaakt met pannendecksels. Je kon er net zoveel herrie mee maken als je wou, maar wat had het feitelijk in?

Cootje gaf zich liever behaaglijk over aan gezelligheid die in haar hoofd wilde opkomen. Wat er in haar hoofd opkwam, was bijna altijd alleen maar Koos.

Zijn hele leven kon ze in haar gedachten afspelen of het

een videoband was, met terug- en vooruitspoelen en stilstaand beeld. Het verschaftte haar groot geluk, het afdraaien van deze kostbare band. Nooit van begin tot eind, helaas, dat zou te lang duren, maar steeds stukjes eruit, lieve en spannende en huiselijke, al naar gelang.

Ze hoefde er niet eens speciaal voor te gaan zitten zoals bij de echte video en zoals nu in haar stoel. Ze kon het liggend en lopend ook doen, in bed en op straat.

Aan ouder worden vond ze maar één ding angstig: dat die band in haar hoofd zou worden gewist. En dat daarvoor in de plaats haar eigen leven zou komen.

Ze zag het genoeg om zich heen gebeuren, bij ouwetjes. Van gisteren wisten ze niks en van tien jaar geleden nog minder. Maar over hun kindertijd en hun jonge jaren konden ze verhalen als zaten ze er middenin.

Cootje moest er niet aan denken dat haar jeugd haar opnieuw zou overkomen en dat ze daarvoor dan Koos inleveren moest. Het zou haar zelfs geen voldoening geven om nog een keer gade te slaan wat een knappe meid ze was geweest. Blozend en struis. Zestien jaar en zestig kilo. Achtien en tachtig kilo. Een jas van goudblond haar.

Ze wist nu, dertig jaar later, wel wat ze voor die knapheid had gekocht.

Nou ja, na een partij geharrewar van heb-ik-jou-daar met ene Aat Toet uiteindelijk toch Koos. Dus klagen had ze niet. Aan de film 'Koos' kon ze elke dag een mooi, nieuw stuk bijbreien.

Zoals nu, wat er vannacht was gebeurd. Het was al helemaal voor haar geestesoog afgerold en gaf als bonus een

kettingreactie, die diep in de tijd terugging.

Hij was nog maar een dikke kleuter van drie geweest, die nauwelijks kon lopen, want de luiwammes liep laat, toen hij al met rare, uitgesleten hondjes bij haar was komen aanzoulen, waar hij ze vandaan haalde, haalde hij ze vandaan. En ietsje later met katten uit de strikken in de duinen, meer dood dan levend en vaak met poten eraf. Zij was zo goed niet of ze moest die krepeerders weer tot leven zien te bewegen, als een Jezus had ze vaak boven zo'n kadaver staan prevelen en goochelen, alleen vanwege de tranen op zijn bolle toet.

In een tijd dat ze zelf amper te vreten hadden, met Koos klein was er geen sprake geweest van uit werken gaan, dan jatte ze het liever, zaten er toch meestal wel een paar zwerfhonden op hun platje te kanen. Maar elke hap aan die beesten gegund was het dubbel en dwars waard, als je Koos zag stralen wanneer ze gingen groeien en uitdijen tot de pittige kanjers die voor geen sterveling meer een pas opzij deden.

Henkie de meeuw.

Jammer dat die dingen nou nooit in de krant kwamen; dat een jongen hier van het duin, haar eigen Koos, een gewonde meeuw van het strand meesleept en zijn poot laat spalcken door een dokter, tegen betaling uit eigen zak. Alle burenen hadden zich bescheurd, ze hadden openlijk voor de deur staan lachen en op hun voorhoofd staan wijzen. Maar de meeuw was een pracht geworden en nog jarenlang bij hun op het dak teruggekomen.

De buurt weer in een deuk en Koos nu helemaal voor achterlijk gekreten, want geloofde hij soms dat dat Henkie

was, 't was natuurlijk steeds een andere die op het dak om haringstaarten kwam, als hij het al niet op Koos z'n eigen duifjes had begrepen.

Koos zei dat de burens geen benul hadden en Cootje liet ze ook maar lullen.

Als er nou echt iets aan haar jongen had gemankeerd; maar zij en hij waren hier toevallig de enigen die niet enkel van hun uitkeringen leefden. Ze gooide het maar op jaloezie van de buurvrouwen, al die ouwe stakkers met slampampers van grote knullen, die in alle jaren van hun leven nog geen vinger hadden verroerd ten goede, maar des te meer ten kwade, zodat de buurt een naam had gekregen waar ieder tot in de verre omtrek van rilde.

De wekkerradio knalde aan, zodat haar per ongeluk opgekomen somber gepeins over de geschandvlekte buurt vrolijk werd weggeblazen.

Klokke zes, maandag, er wachtten twee werkhuizen op haar.

Maar eerst, zoals altijd, het ontbijt voor Koos, die als gezonde vent een gat in de dag zou slapen en dan tijd te kort kwam om voor zichzelf te zorgen. Ze had de twee eieren al in het pannetje, toen ze aan de logée dacht. Nog maar een ei erbij dan, als de kleine het niet lustte at Koos het wel op. Ze stalde kaas, pindakaas en jam op de keukentafel uit, ze smeerde een berg witte boterhammen dik in met roomboter en wikkelde de berg in een plastic boodschappenzak. Twee bordjes zette ze neer.

Voor ze haar fiets van het binnenplaatsje haalde, keek ze nog even. In de bedstee werd rustig geslapen, vredig ade-

mend door de knoertharde radio heen. Als dat geen teken was van herstel. Het grijsbruine gezichtje trouwens was intussen al weer aardig roze bijgetrokken, zo'n heel donker type bleek het niet eens te zijn, maar toch wel anders dan anders.

Cootje zeulde zoals iedere ochtend voorzichtig haar fiets scheef door het keukentje, vervolgens reed ze hem gewoon de kamer door en ten slotte tilde ze hem met wat wrikken en rukken door het halletje heen. Ze zette de fiets buiten tegen de pui en haalde daarna binnen haar jas van de haak. Jassen moest je hier buitenshuis aantrekken want armslag genoeg gaf het halletje niet. Het was vannacht flink gaan dooien. Er hingen nog wel druppelende, dunne nevels, maar de lucht boven zee was al van een zilverig blauw, daar zat voorjaartje in. Lekker weer om eindelijk weer eens ramen te zemen.

Koos' gouden bak stond trouw naast de stoep. De auto bracht even iets hinderlijks teweeg in Cootje. Kom, ze draaide haar buitendeur maar op het nachtslot, voor de zekerheid en om narigheid in alle geval binnen de eigen poort te houden. Door de ramen kon de kleine hem niet peren, de gemeenteschilders hadden vorige zomer van alle huisjes hier de vensters rondom potdicht geverfd.

Alsof ze nog een jongmeid was, zo liet Cootje zich op haar fiets van de bult af suizen, ze rinkelde er lustig op los met haar fietsbel, konden ze hier allemaal horen dat zij al op was en onderweg.

Het duin lag er op dit tijdstip nog zo onschuldig en ongerept bij als een pudding, die pas was gestort.

Wie was er bang geweest dat het Turkje er voortijdig van-tussen zou gaan? vroeg Cootje zich naderhand verwonderd af.

Als ze eerder in het katoenen met blauwe en gele vlinder-tjes bedrukte tasje had gekeken, had ze heus wel begrepen dat ze hier van doen hadden met gewoon een weggelopen meidje, op de vlucht voor alles en iedereen.

In het tasje zat haar hele hebben en houden, bestaande uit een geborduurd zakje met tweehonderd gulden in tien-tjes en vijfjes, een album met foto's van lui die allemaal op elkaar leken als speculaaspoppen, een handjevol sieraden uit de bazaar, een borduurraampje, een koker met haak-naalden en een grammofoonplaat zonder hoes.

Koos moest als door God gezonden op het pad van die kleine zijn gekomen, dacht Cootje nogal eens, als ze zag hoe aandachtig en eerbiedig het ding aan zijn lippen hing. Die verstond dan wel niets, maar die keek hem constant naar de ogen. En Koos deed al even gaar terug.

Cootje werd er af en toe niet goed van, om eerlijk te zijn.

Hij was blijkbaar langzamerhand zelf ook gaan geloven dat hij met zijn gouden koets een prinses uit de nood had gered.

Er speelde zich een sprookje af onder hun dak, een sprookje van de nacht, want overdag werd er niet thuis ge-given, omdat die van het duin er niks van hoefden te we-ten.

Cootje nam het allemaal maar sportief op, al zat het haar niet lekker dat ze de zeggenschap in eigen huis had verlo-ren.

Nu luierde ze doelloos op haar keukenkruk, op de stoep voor haar eigen deur, in het voorjaarszonnetje dat aan het eind van de middag al een uur in hun straatje scheen.

Als ze haar hoofd even omdraaide, kon ze door de op een centimetertje geopende voordeur zien dat er in het halletje alweer een presenteerblaadje was verschenen met iets erop. Koppie thee of glaasje karnemelk met suiker of andere flauwekul. Lekkernijen er ook nog bij, zoals koekjes en chocola. En allemaal op aparte schoteltjes uitgesteld, of er geen afwas bestond.

Ongemerkt, zeg maar stiekem, werden de verversingen voor haar neergezet. Was dat wel normaal? En als ze dan het kopje of het glas uitdrank, omdat het zo onbeleefd was om te doen of ze niks had gezien, en ze had het weer teruggezet, dan was het binnen de seconde verdwenen. Misschien al afgewassen ook en gedroogd zelfs.

Elke middag kon ze als ze wilde zo in het zonnetje zitten, net als al die andere luie paarden hier om haar heen. Het beviel haar matig. Maar wat moest ze anders? Binnen vond haar hand niets meer te doen. Vanaf de dag dat de kleine uit bed was gekomen, was alles spic en span geweest, alsof het ding niet alleen, in Koos' oog dan, een soort Sneeuwwitje was, maar de zeven dwergen er ook nog bij.

Vloertjes gezogen, bedjes geschud, kachelkje aan en een overheerlijk happie op tafel. Zelfs het ontbijt voor Koos had Cootje niet meer in eigen beheer.

Ondertussen verschenen overal gehaakte kledjes, in alle kleuren van de regenboog, op kale plekken en brandgaten. Boven op die kledjes dan weer pulletjes en bakkies met

fruit. In het glazen pronkkastje stonden de kopjes van het Jamin-theeservies van opoe ineens zo opgesteld dat alle oortjes naar één en dezelfde kant wezen.

Al hield Cootje vijf dagen per week andermans boeltje schoon, ze was ook altijd prat gegaan op haar properheid in eigen huis. Maar tijd om de oren van koppies naar één kant te draaien had ze natuurlijk nooit gehad en ze wist niet of ze de nieuwe opstelling als een kat moest aanvoelen, ja of nee.

Het ging er bij hun nu aan toe als in een kasteeltje. En haar was tezelfdertijd de kroon van het hoofd gestoten.

Ze had nog even gehoopt dat het niets dan uiterlijk vertoon was, ja, kom nou, zij zou als ervaren werkvrouw niet weten hoe je een huis voor het oog oplappen moest. Voor de proef op de som en de aap uit de mouw had ze het gootsteenkastje behoedzaam geopend. Daar kwam ze zelf niet veel in, ze vermoedde er ratten in en andere dikke, natte beesten met grijsnoeten. Maar nu, je broodje kon je er desnoods uit eten. Het gootsteenkastje praalde van helderheid en droeg op zijn witgeschuurde plankje parmantig een rijtje bussen en flessen die net op de televisie waren geweest. Deze luxe nieuwigheden haalde Koos in huis. Hij haalde tegenwoordig alle spullen in huis. Koos, die ze vroeger nog niet voor zijn eigen krat bier en pakje tabak erop uit had gestuurd, omdat hij vond dat boodschappen doen wijvenwerk was.

Er was wel degelijk iets ongewoons gekomen in haar vertrouwde bestaan, dat er alleen maar aan de buitenkant nog zo glad als een spiegel uitzag.

Misschien omdat ze er hier zo verloren bij zat, terwijl om

haar heen het leven op het duin weer in beweging kwam zoals altijd wanneer het warmer werd, dat ze een aanval van woede en angst voelde opkomen.

Ze was alle aanspraak kwijt. Van Koos mocht ze geen bek meer opendoen. Aan de deur werd iedereen afgescheept. Aat, oude gek die hij was, maar die nog altijd langskwam met presenten voor haar en de jongen, had ze met een smoes moeten wegsturen. Aats gezicht had haar pijn gedaan. Wat kon dat nou kwaad, een man die je al veertig jaar kende en die heus niet zou kletsen. Het gaat nu effe niet, had Koos kortaf gezegd.

Al wekenlang loog ze in het rond dat Koos aan het behangen was, door de troep kon je de kamer niet in, vandaar.

Aat had maar net gedaan of hij het pikte.

Maar buuf, die natuurlijk door die dunne wandjes heen best kon horen dat er in 't geheel niet werd behangen en die verder een goed mens was, een van de weinigen hier in de buurt, had het hoog opgenomen.

Buuf wilde vorige week op een avond even een paar lekkerbekken warmen in Cootje's oven, wat vaak gebeurde omdat buuf zelf geen oven had. En daar was Koos komen aanstormen en had haar met lekkerbekken en al terug naar buiten geduwd.

'De oven is kapot,' had ie geschreeuwd en er nog node-loos aan toegevoegd: 'van al die vetzooi van jou.'

'Koos is aan het behangen, Lena,' had Cootje snel onder de al opgeheven arm van Koos door geroepen, 'we kunnen tijdelijk geen aanloop velen.'

‘Laat jouw Koos waarachtig zijn handen wapperen?’ zei Lena terug. ‘Kunst, dat jullie zo overspannen doen dan.’

Zo moest Cootje veel verduren, zonder weerwoord te kunnen geven of opheldering.

Vanmiddag zat buurvrouw ook op de stoep in het zonnetje. Ze had al een nieuw badpak aan, paars met zilveren en zwarte zebra strepen, dat haar gegoten zat als een korset. Cootje had haar gevraagd waar ze het vandaan had, want in hun posturen kon je zelden iets vlots vinden. Buuf droeg eroverheen, voor het net, een mouwschort van nylon, ook al nieuw en ook met zilver en zebra erin.

Verbeten schildte Lena haar aardappelen, die ze met veel nadruk een voor een liet neerplonzen in de emmer water die naast haar stond. Het leek erop dat ze Cootje zat te tergen. Bij elke plons keek ze Cootje’s richting uit, maar straal door haar heen. En dat allemaal omwege zo’n grietje, wond Cootje zich op.

Was het maar een gewoon kind geweest, dan had niemand zich druk gemaakt. Maar inderdaad, daar had de jongen waarschijnlijk gelijk in, met zo’n buitennissigheid kon je hier niet onverhoeds komen aanzetten. In de binnenstad had het nog wel gegaan. In Transvaal en Schilderswijk zag je bijna niet anders meer, maar Scheveningen, dat was nog zo wit als de buik van een gulletje.

Ze zaten hier al in de rats als hun huizen werden gerenoveerd, want het was bekend dat een buurt daarna nooit meer de oude werd, omdat de gemeente er, tegelijk met de nieuwe ramen en deuren, zwarten in zette.

Die kunnen toch nooit bij ons aarden, zeiden de tegen-